

Gorbatsjow mag land niet uit zolang hij niet wil getuigen

MOSKOU (AFP) – Michail Gorbatsjow mag Rusland niet uit zolang hij niet voor het Grondwettelijke Hof verschijnt om te getuigen in het proces over de communistische partij van de Sowjet-Unie (CPSU). Dat heeft de persdienst van het Hof gisteren gemeld.

Het Hof heeft de ministeries van buitenlandse zaken en van veiligheidszaken gevraagd de nodige maatregelen te nemen om „de burger Michail Gorbatsjow, ex-secretaris-generaal van de CPSU“, te verhinderen het Russische grondgebied te verlaten, zolang hij niet aan zijn burgerplicht heeft voldaan door te getuigen. De twee ministeries hebben inmiddels aan dit verzoek voldaan.

Gorbatsjow weigert te getuigen in wat hij ziet als een politiek proces om hem in diskrediet te brengen. Het Hof moet bepalen of president Boris Jeltsin wel gemachtigd was om de CPSU te verbieden na de mislukte coup vorig jaar augustus, en of de partij zelf wel grondwettelijk was.

De rechters menen dat ze niet verder kunnen zonder Gorbatsjows getuigenis, en stuurden hem donderdag een officiële dagvaarding. Ook kreeg de ex-Sowjetleider een boete van honderd roebel (50 cent).

(Advertentie)

**BouwVaria,
dé doe het zelf
bouwmarkt,
merkbaar beter
in kwaliteit
en service!**

BOUWVARIA

méér dan 20.000 artikelen uit
voorraad leverbaar!

- Alkmaar-Overdie • Almere
- Amersfoort • Amsterdam-Noord
- Amsterdam Oud-West
- Amsterdam-West
- Amsterdam-Zuid • Apeldoorn
- Arnhem • Breda • Delft-Ypenburg
- Ede • Enschede • Leiden
- Maastricht • Oss • Purmerend
- Roermond • Rotterdam-Alexanderpolder • Rotterdam-Centrum
- Spijkenisse • Tilburg • Veenendaal

Zweden jaagt onderzeeër en vangt hoon en spot

Van onze buitenlandredactie
AMSTERDAM – De Zweedse militairen zien het geklots van ijsschotsen aan voor het geluid van de motor van een onderzeeër. Het Russische dagblad Izvestia raakte in Stockholm ongetwijfeld een gevoelige snaar met deze opmerking. Zweedse diplomaten houden er niet van bespot te worden. En zeker niet met dit overgevoelige onderwerp.

Jarenlang signaleren de Zweden onderzeeërs of kleine duikboten onder water, die de kusten zouden bespioneren. Maar bewijzen zijn er niet. Zelfs in oktober 1981, op het heetst van de koude oorlog, toen een Sowjet-onderzeeër van de Whisky-klasse op de Zweedse rotsen in de buurt van de marinehaven Karlskrona liep, kon niet worden aangetoond dat het om spionage ging. De affaire ging de geschiedenis in als 'Whisky on the rocks' en werd een wellesnietes spelletje tussen Moskou en Stockholm.

Volgens de Sowjets was er sprake van een 'fout in de navigatie-apparatuur'. Zweden dacht er anders over, vond het wel heel toevallig dat de onderzeeër net strandde op een moment, dat de eigen defensie een nieuw afweersysteem tegen duikboten aan het beproeven was. Na het vastlopen van de Whisky 137 zagen de Zweden steeds meer indringers langs de kust. Het leger kreeg regelmatig meldingen over kikvorsmannen op eilanden en be-

wegende voorwerpen in het water. In één geval zag iemand een periscoop in de haven van Stockholm, nabij het koninklijk kasteel. Nu weet Stockholm vrijwel zeker dat een waarschijnlijk Russische onderzeeër de kust belaagt. „Er is daar echt iets“, zegt chef van de defensie, generaal Bengt Gustafsson. „En we zullen het tot zinken brengen.“ Sinds de Whisky-affaire brengen de Zweden met enige regelmaat onder water dieptebommen en granaten tot ontploffing om indringers te verdrijven. Tot nu toe zonder resultaat. De maatregelen waren slechts aanslagen op het milieu en leverden vernielingen van de zeebodem, angstige vogels en duizenden dode haringen op. Vorige maand rukte de anti-duikbootbrigade opnieuw uit. De stilte voor de kust werd verstoord door ontploffingen. Twee weken lang zigzagden helikopters en oorlogsschepen heen en weer tussen de prachtige eilanden.

Op 22 september dit jaar deelde de Zweedse premier Carl Bildt mee dat het doelwit van de jacht Russische onderzeeboten zijn die de Zweedse territoriale wateren schenden. „Onze verdenkingen gaan duidelijk naar Rusland uit“, stelde de premier. Het was de eerste keer in tien jaar dat een eerste minister een verklaring aflegde over dit onderwerp. Moskou reageerde verontwaardigd. De woordvoerder van het Russische ministerie van buitenlandse zaken Sergei Jastrzjembki: „Als de Zweden werkelijk bewijzen hebben dan

moeten die open en eerlijk te komen“. De woordvoerder zich af wat de echte reden Zweden „zulke onvriendelijk klaringen“ aflegt.

Volgens Geoffrey Bryant, een ne-specialist van het Londens Instituut van Strategisch Onderzoek hebben de Zweden sinds 1981 enkel bewijs voor het binnengaan van onderzeeërs in de Zweden. „Tot nu toe is geen overtuigend argument naar gebracht“, meent Bryant. De ne-expert ziet een andere voor de beschuldiging. Zweedse defensie zou gewoonten nodig hebben. De marine is bedeed in de staatsbegroting af en toe roepen dat er vi duikboten de wateren binnengaan, kan de noodzaak van de begroting aantoonen. De bewijzen die de Zweedse op tafel legt, zijn minimaal. Het om geluidsonopnamen van zoniemotoren van onderzeeërs, van sporen van een mogelijk duikboot en van kapot gevisnetten.

De Sowjet-Unie was altijd hoochachte. Nu is Rusland deze bedeed. De Zweedse regering zich suf waarom de doorgaan met deze acties. Het is toch neutraal en heeft goetrekkingen met Moskou. Het van defensie, Anders Björck, reert dat elementen van de Russische marine eigenhandig onder zonder medeweten van president Boris Jeltsin. Deze visie wo-

Verwarring over lot T

DEN HAAG (ANP) – Het besluit van het federale parlement tot de oprichting van een Tsjechoslowaakse unie stelt de Tsjechische premier Vaclav Klaus voor grote problemen. Klaus die afgelopen zomer na langdurige onderhandelingen met zijn Slowaakse collega Vladimir Meciar een akkoord bereikte over een scheiding, zei gisteren de nieuwe politieke situatie 'met een helder hoofd' te willen onderzoeken.

De Unie-resolutie werd donderdag door het parlement aangenomen met alle stemmen van de oppositie en bijna alle (46 van de 51) van de regerende Beweging voor een Democratisch Slowakije (HZDS). Ook premier Meciar stemde voor het voorstel dat neerkomt op de vorming van een – zij het gecamoufleerde – confederatie.

Een Tsjechoslowaakse confederatie, het mo-

del dat Meciar voor ogen had voordat hij de onderhandelingen over een scheiding van Tsjechië en Slowakije begon, was juist niet acceptabel voor de Tsjechische regering. Als de Tsjechoslowaakse federatie niet kon worden behouden, wat duidelijk de voorkeur verdiende, moest er maar tot een duidelijke en nette scheiding van de republieken worden overgegaan, vond de Tsjechische premier Klaus. Een confederatie was volgens hem niet werkbaar.

De resolutie over de vorming van een Unie, die werd ingediend door de sociaal-democratische afgevaardigde Milos Zeman, een oud-communistisch economisch deskundige, kwam volgens waarnemers voor Klaus en zijn partijgenoten van Democratische Burgerpartij (ODS) als een volkomen verrassing. De kritiek op de Slowaakse regeringspartners was he-

vig. Klaus politieke met de l dag het had weg de demc slowakij. Sommig kennelijk den de b seren. D mogelijk ik ben er (ODS worden' man Zele AFP. Bini van verc klarede